

כללי המוסד הישראלי לבוררות משפחה מיל"ם

סעיף בוררות מומלץ:

כל סכסוך או חילוקי דיעות בין הצדדים בקשר עם חוזה זה
ימסרו לבוררות במוסד הישראלי לבוררות משפחה, שתתנהל
על-פי כלליו.

כב' השופט (בדימ') שאול שוחט
יו"ר

ד"ר מנשה כהן, עו"ד
נשיא

רח' החשמונאים 84, תל-אביב	בית לשכות המסחר
פקס: 03-6242751	טל. 03-5631052
www.borerut.com	E-mail: info@borerut.com

תוכן עניינים

1	תוכן עניינים.....
2	סעיף בוררות מומלץ.....
4	כלל 1: הגדרות.....
5	כלל 2: בקשה לקיום בוררות.....
6	כלל 3: הבורר.....
7	כלל 4: ישיבה מקדמית.....
7	כלל 5: כתבי טענות.....
9	כלל 6: ניהול הבוררות.....
13	כלל 7: סעדים זמניים.....
15	כלל 8: פסק הבוררות.....
16	כלל 9: פשרה.....
17	כלל 10: ערכאת ערעור.....
19	כלל 11: סירוב לבוררות/הפסקת בוררות.....
20	כלל 12: סמכויות עזר של מזכירות המוסד לבוררות.....
20	כלל 13: תשלומים.....
	נספח:
22	הסכם לקיום בוררות.....

סעיף בוררות מומלץ:

**כל סכסוך או חילוקי דיעות בין הצדדים בקשר עם חוזה זה
ימסרו לבוררות במוסד הישראלי לבוררות משפחה, שתתנהל
על-פי כלליו.**

כללי המוסד הישראלי לבוררות (בענייני משפחה (מיל"ם))

המוסד הישראלי לבוררות משפחה, הפועל כחלק מהמוסד הישראלי לבוררות עסקית, הוא מוסד עצמאי ומקצועי ליישוב סכסוכים בענייני משפחה בדרך של בוררות.

המוסד הוקם בשנת 2026 כמוסד הייעודי הראשון בישראל בתחום זה, במטרה לאפשר הכרעה מקצועית, יעילה, דיסקרטית ורגישה במחלוקות משפחתיות, על-ידי שופטים (בדימוס או לשעבר) בעלי ניסיון שיפוטי בתחום דיני המשפחה.

הבוררים במוסד יהיו שופטים שכיהנו בבתי המשפט לענייני משפחה ובבתי המשפט המחוזיים, בעלי מומחיות וניסיון בתחום דיני המשפחה.

המוסד הישראלי לבוררות משפחה לא ידון אלא במחלוקות בענייני משפחה שניתן להכריע בהן בדרך של בוררות. נשיא המוסד לבוררות עסקית יהיה מוסמך לבחון אם הסכסוך מתאים להתברר במסגרת בוררות בהתאם להוראות הדין, ויהיה רשאי לסרב לקבל הליך שאינו מתאים להתברר בדרך זו.

צדדים המסכימים למסור סכסוך או להעביר סכסוך, להכרעה בבוררות שתיערך במוסד הישראלי לבוררות משפחה, ייראו כמסכימים לכך שהבוררות תתנהל על פי הכללים של המוסד הישראלי לבוררות משפחה, כפי שיהיו בתוקף ביום תחילת הבוררות, וככל שאלה אינם עומדים בסתירה להוראות חוק הבוררות, תשכ"ח-1968 (להלן: החוק). לצורך כך, הצדדים יחתמו על הסכם לקיום הבוררות כמפורט בנספח המצורף לכללים אלה.

מחלוקות בענייני משפחה שאינן ניתנות להכרעה בדרך של בוררות ניתן יהיה להניחן לפני הבורר לפתרון על דרך של גישור ובלבד שהבורר יידרש להן רק לאחר מתן פסק הבוררות באותם עניינים שהונחו לפניו להכרעה על דרך של בוררות.

כלל 1: הגדרות

בכללים אלו יהיה למושגים שלהלן הפירוש המופיע לצידם:

הנשיא - נשיא המוסד הישראלי לבוררות עסקית.

יושב ראש המוסד – יושב ראש המוסד הישראלי לבוררות משפחה.

המוסד - המוסד הישראלי לבוררות משפחה שמקום מושבו במשרדי המוסד הישראלי לבוררות עסקית ברחוב החשמונאים 84 תל-אביב.

הבורר - בורר או בוררים שימנה הנשיא בהתאם לכללים אלה, מתוך רשימת השופטים המכהנים כבוררים במוסד הישראלי לבוררות משפחה נכון למועד המינוי, לרבות במסגרת הליך ערעור.

תובענה - תביעה המוגשת למוסד הישראלי לבוררות משפחה.

בקשה - לרבות בקשה למתן סעד זמני.

החלטה - החלטת בורר לרבות בבקשה למתן סעד זמני.

סעד זמני - סעד שניתן על-ידי בורר להבטחת קיומו של הליך בוררות ו/או להבטחת קיומו של פסק בוררות, במסגרת החלטה ו/או במסגרת פסק הבוררות והכול כקבוע בפרק "סעדים זמניים" לכללים אלו.

פסק הבוררות - הפסק שניתן על-ידי הבורר, לרבות פסק ביניים; או פסק שניתן על-ידי ערכאת הערעור.

ערעור - ערעור על פסק בוררות בפני ערכאת ערעור של המוסד הישראלי לבוררות משפחה, והכול כקבוע בפרק "ערכאת ערעור" לכללים אלה.

צד - תובע (לרבות תובעים), נתבע (לרבות נתבעים) או בעלי דין נוספים.

כלל 2: בקשה לקיום בוררות**2.1 בקשה לקיום בוררות**

המבקש יעביר למוסד - בקשה לקיום בוררות שתפרט כדלהלן:

2.1.1 שמותיהם, כתובותיהם, מספרים מזהים (ת.ז./ח.פ. וכו') ופרטי התקשרותם (לרבות כתובת דוא"ל) של הצדדים לסכסוך.

2.1.2 שמו, כתובתו, ופרטי התקשרותו של בא כוח המבקש, אם הוא מיוצג, בצירוף ייפוי כוח.

2.1.3 תיאור תמציתי של הסכסוך, הנסיבות המקימות את עילת התביעה ואת הסעדים המבוקשים.

2.2 צירוף הסכם בוררות ומסמכים נוספים

לכתב הבקשה יצורף העתק של המסמך, שבו כלולה הסכמת הצדדים להכרעת הסכסוך בבוררות (כגון: הסכם בוררות ביחס לסכסוך, סעיף בוררות בהסכם, פרוטוקול משיבת בית-משפט הכולל הסכמה של הצדדים למסור את הסכסוך לבוררות והחלטת בית-משפט המפנה את הצדדים לבוררות).

2.3 הודעה לצדדים האחרים

המוסד יעביר עותק של הבקשה לקיום בוררות ונספחיה לצדדים המפורטים בבקשה לקיום בוררות.

2.4 תשובה לבקשה

עד שקיבל בקשה לקיום בוררות רשאי להשיב לבקשה תוך 15 ימים. בתשובה יציין האם בכוונתו להגיש תביעה מטעמו או תביעה שכנגד, ובמקרה כזה יחולו ההוראות הנוגעות להגשת בקשה לקיום בוררות כאמור לעיל.

כלל 3: הבורר**3.1 מינוי בורר**

הצדדים רשאים להסכים ביניהם על זהות הבורר, מתוך רשימת הבוררים שמכהנים במוסד נכון לעת הגשת הבקשה, שהם מבקשים למנות כבורר בסכסוך. לא הסכימו הצדדים על זהות הבורר, ימנה הנשיא, בהיוועצות עם יושב ראש המוסד, בורר מתוך רשימת הבוררים של המוסד, בשים לב, בין היתר, לכישוריו, ניסיונו, מומחיותו ומקצועיותו של הבורר, תוך התאמה, ככל הניתן, לנושא הסכסוך והעדפות הצדדים לגבי תחום המומחיות של הבורר, אם היו כאלה.

3.2 הצהרת הבורר

הבורר שימונה יצהיר בכתב שאין לו דעה קדומה, עניין אישי או מעורבות בעניין שבמחלוקת וכי הוא כשיר וזמין לניהול הבוררות. כמו כן יתחייב לכבד את כללי המוסד לבוררות ולפעול על-פיהם.

3.3 מינוי בורר חליף

נבצר מהבורר למלא את תפקידו - ימונה בורר אחר תחתיו על-פי כללים אלה, והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת מהסכם הבוררות או שהצדדים הסכימו אחרת. מונה בורר אחר - תימשך הבוררות מהשלב שהגיעה אליו, אלא אם יחליט הבורר החליף אחרת, לאחר שנתן לצדדים זכות להשמיע טענותיהם בנושא.

3.5 העברת בורר מתפקידו

העברת בורר מתפקידו תיעשה בהתאם להוראות החוק.

כלל 4: ישיבה מקדמית**4.1 הודעה בדבר הישיבה המקדמית**

עם מינוי הבורר ישלח המוסד הודעה לצדדים בדבר מינויו של הבורר ובדבר המועד שנקבע לקיום הישיבה המקדמית.

4.2 סמכות הבורר בישיבה המקדמית

במסגרת הישיבה המקדמית ייקבעו סדרי הדין ודיני הראיות על פיהם תתנהל הבוררות כמו גם הדין המהותי שעל-פיו יכריע הבורר בבוררות.

כלל 5: כתבי טענות**5.1 כתב תביעה**

תוך 30 ימים ממועד הישיבה המקדמית, יגיש התובע למוסד - כתב תביעה שיפרט, בנוסף לפרטים שבכלל 2.1 לעיל, גם את העובדות והטענות הנדרשות לתביעתו. לכתב התביעה יצרף התובע רשימה של כל המסמכים הנוגעים לעניינים השנויים במחלוקת בין הצדדים, בין שהם ברשותו ובין שאינם ברשותו וכן העתק או תצלום של כל מסמך המצוי ברשותו ואם אינו מצוי ברשותו יציין למיטב ידיעתו בידי מי הוא מצוי.

5.2 כתב הגנה

תוך 30 ימים מקבלת כתב התביעה ימסור הנתבע למוסד - את כתב הגנתו, תוך ציון פרטי בא-כוחו, אם בחר להיות מיוצג, בצירוף ייפוי כוח. לכתב ההגנה יצרף הנתבע רשימה של כל המסמכים הנוגעים לעניינים השנויים במחלוקת בין הצדדים, בין שהם ברשותו ובין שאינם ברשותו וכן העתק או תצלום של כל מסמך המצוי ברשותו ואם אינו מצוי ברשותו יציין למיטב ידיעתו בידי מי הוא מצוי.

- 5.3 כתב תשובה**
- הגשת כתב תשובה לכתב ההגנה טעונה קבלת רשות מהבורר.
- 5.4 כתב תביעה שכנגד**
- נתבע המבקש להגיש כתב תביעה שכנגד, כחלק מכתב הגנתו, יכתירו בכותרת "כתב תביעה שכנגד". האמור בכלל 5.1 לגבי כתב התביעה יחול גם על כתב תביעה שכנגד.
- 5.5 כתב הגנה לכתב תביעה שכנגד**
- תובע המבקש להתגונן בפני כתב התביעה שכנגד, יעשה כן במסמך שכותרתו "כתב הגנה שכנגד" שיוגש תוך 30 יום מתאריך קבלתו את כתב התביעה שכנגד. האמור בכלל 5.2 לגבי כתב הגנה יחול גם על כתב הגנה שכנגד.
- 5.6 כפירה בסמכות הבורר**
- הבורר יהיה מוסמך להכריע בכל טענה הנוגעת לסמכותו, אלא אם שללו הצדדים במפורש סמכות זו. צד המבקש לכפור בסמכות הבורר, יעשה זאת בהזדמנות הראשונה מיד לאחר שנודעו לו הנסיבות המקימות את עילת הבקשה ולא יאוחר מהיום שבו טען לראשונה לגופו של עניין התובענה. הבורר יכריע בבקשה בסמוך לאחר הגשתה.
- 5.7 בקשה לקיום הליך מהיר ללא החלפה של כתבי טענות**
- הסכימו הצדדים על מסירת ההכרעה בסכסוך שביניהם למוסד - בלא החלפה של כתבי טענות, יחתמו על הסכם בוררות בצירוף בקשה לניהול בוררות ללא החלפה של כתבי טענות.

כלל 6: ניהול הבוררות**6.1 מקום הבוררות**

מושב הבוררות יהיה תל אביב, ישראל. ישיבות הבוררות תתקיימנה במשרדי המוסד, אלא אם הוסכם אחרת בין הצדדים ובאישור הבורר, לניהול הבוררות בעיר אחרת ו/או במקום אחר במקום במשרדי המוסד. הבורר, לאחר היוועצות עם הצדדים, יהא רשאי לקיים ישיבות בדרך של היוועדות חזותית או בכל אמצעי תקשורת אחר.

6.2 שפת הבוררות

הצדדים יהיו רשאים לקבוע את השפה שבה תתנהל הבוררות. בהיעדר הסכמה כאמור - תתנהל הבוררות בשפה העברית. לא הוסכם בין הצדדים על שפת הבוררות ואחד הצדדים ביקש לנהל את הבוררות שלא בשפה העברית - יקבע הבורר את שפת הבוררות.

6.3 דין מהותי

כל עוד לא הוסכם אחרת על-ידי הצדדים הבורר יכריע בסכסוך שהונח לפניו על-פי הדין המהותי הנוהג בבית המשפט לענייני משפחה. הצדדים רשאים להסכים ביניהם בדבר הדין המהותי שיחול בבוררות ושעל פיו יכריע הבורר, ולרבות להסכים כי הבורר לא יהיה קשור בדין המהותי ויפסוק לפי מיטב שפיטתו על פי החומר שבפניו. בכל עניין בריר הנוגע לקטינים, יפעל הבורר תוך מתן משקל בכורה לטובת הקטין בהתאם לעקרונות הדין הישראלי.

6.4 דיני ראיות וסדרי דין

6.4.1 הבורר יפעל בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה של חילוקי הדעות שנמסרו להכרעתו בבוררות והוא לא יהיה קשור בדיני הראיות וסדרי הדין הנהוגים בבית המשפט לענייני משפחה. עם זאת, הצדדים יהיו רשאים להסכים ביניהם, כי הליך הבוררות, על כל שלביו, יתנהל בהתאם לסדרי הדין ודיני הראיות הנהוגים בבית המשפט לענייני משפחה.

6.4.2 במהלך כל הבוררות, יפעל הבורר כדי לקדם הסכמה בין הצדדים.

- 6.5 רישום פרוטוקול/הקלטת הדיונים**
- במהלך ישיבות הבוררות יירשם פרוטוקול, אולם בהסכמת הצדדים או על-פי הוראת הבורר, הדיונים יוקלטו, ולאחר מכן יתומללו. בעלויות ההקלטה והתמלול יישאו הצדדים בחלקים שווים, וזאת כל עוד לא החליט הבורר אחרת.
- 6.6 לוח זמנים**
- 6.6.1 הבורר יקבע את לוח הזמנים והמועדים לניהול הבוררות ויהא רשאי לשנות את המועדים לפי שיקול דעתו, בין אם נקבעו לפי כללים אלה ובין אם נקבעו על ידיו.
- 6.6.2 הורה הבורר על ביצוע פעולה תוך פרק זמן קצוב, תהא לבורר סמכות להאריך אותו מועד, לפי שיקול דעתו או על-פי בקשה שתוגש לו על-ידי אחד הצדדים.
- 6.6.3 ימי פגרה יובאו בחשבון המועדים הקבועים בכללים אלה.
- 6.7 הזמנת עדים**
- 6.7.1 הבורר רשאי ליתן הוראות בדבר הזמנת עדים למתן עדות, בין לבקשת צד ובין מיוזמת הבורר, לרבות פסיקת שכר עדות והוצאות.
- 6.7.2 עד המעיד בבוררות, יהיו חובותיו וחסינותיו כשל עד המעיד בבית המשפט.
- 6.8 אזהרת עדים**
- עד המעיד בבוררות יוזהר כי עליו להעיד אמת, שאם לא כן יהא צפוי לעונש הקבוע בחוק.
- 6.9 חקירת עדים**
- הבורר רשאי ליתן הוראות בדבר חקירת העדים, לרבות חקירת מומחים.

6.10 מומחה מטעם הבורר

- 6.10.1 הבורר רשאי למנות מומחה שיתן חוות דעת בעל-פה או בכתב, בין אם הוזמן מומחה כעד מטעם אחד הצדדים ובין אם לאו.
- 6.10.2 הצדדים ישתפו פעולה עם המומחה שמונה על-ידי הבורר ויעמידו לרשותו כל מידע הנחוץ לשם גיבוש חוות דעתו.
- 6.10.3 הבורר רשאי להסתייע, לפי שיקול דעתו ולאחר שנתן לצדדים אפשרות להשמיע טענותיהם בעניין, בגורמי מקצוע מתאימים, לרבות מומחים טיפוליים, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, רואי חשבון, אקטוארים או כל איש מקצוע אחר, ככל שהדבר דרוש לצורך בירור הסכסוך או הכרעה יעילה וצודקת בו.

6.11 סיכומים

- הבורר ייתן הוראות בדבר סיכומי טענות בבוררות, בעל-פה או בכתב, וכן יקצוב מועד לשמיעת הסיכומים או להגשתם, בהתאמה.

6.12 מסמכים

- כל המסמכים שיוגשו במסגרת הבוררות, יוגשו למוסד וכן לכל אחד מהצדדים.

6.13 המצאת מסמכים

- 6.13.1 המצאת מסמכים לבורר תיעשה באמצעות המוסד, אלא אם כן יורה הבורר אחרת.
- 6.13.2 המצאת מסמכים בין הצדדים תיעשה ישירות ביניהם, במקביל להמצאתם למוסד - , לפי הכתובת המפורטת בכתבי הטענות, אלא אם הורה הבורר אחרת.

6.14 סמכות כללית של הבורר

ציווה הבורר על צד להליך דבר הכרוך בניהול הבוררות, וללא סיבה מוצדקת לא מילא הצד אחרי הצו, רשאי הבורר ליתן הוראות כנגד הצד שלא קיים את הצו, לאחר שהתירה בו, לרבות לדחות את התביעה, אם ניתן הצו נגד תובע, או למחוק את ההגנה ולפסוק בסכסוך כאילו לא התגונן הנתבע, אם ניתן הצו נגד נתבע, וכן לחייב בהוצאות לפי שיקול דעתו.

6.15 אי-הופעת בעל דין

במקרה של אי-הופעה של צד לשיבת בוררות שאליה הוזמן או אי-עמידה במועדים שנקבעו בכללים אלה לגבי הגשת כתבי טענות, רשאי הבורר להורות, לאחר מתן התראה והקצבת זמן לתיקון המחדל, על דחיית התביעה או קבלתה, לפי העניין, בחלקה ו/או בשלמותה, או על קיום הדיון חרף היעדרו של צד ו/או ליתן כל החלטה ו/או פסק לפי שיקול דעתו, לרבות חיוב בהוצאות.

6.16 סודיות הליך הבוררות

הצדדים והבורר מתחייבים לשמור בסודיות את הליך הבוררות, לרבות דיוני הבוררות ומסמכים שהוגשו והוכנו לצורך ההליך וכן פסק הבוררות. חובת הסודיות תחול גם לאחר סיום הבוררות. אין באמור בסעיף זה כדי למנוע את הצגת פסק הבוררות או מסמכים שהוגשו במסגרת ההליך בהתאם להוראות כל דין.

6.17 תיק הבוררות

תיק הבוררות ינוהל במוסד - ועם סיום הבוררות יועבר תיק הבוררות לארכיון המוסד לבוררות עסקית, ויישמר לתקופה שיש לשמרו על-פי דין.

כלל 7: סעדים זמניים**7.1 מתן סעד זמני**

בורר יהיה מוסמך ליתן צו למתן כל סעד זמני כפי שימצא לנכון. אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מזכותו של כל צד לפנות לבית המשפט בבקשה למתן סעד זמני. פנייה לבית המשפט לצורך קבלת סעד זמני לא תיחשב כוויתור על הסכם הבוררות.

7.2 בקשה למתן סעד זמני

- 7.2.1 בקשה למתן סעד זמני תוגש לאחר מינוי הבורר ובכל שלב של הליך הבוררות.
- 7.2.2 בקשה למתן סעד זמני תכלול את כל הנימוקים שמבקש צד לטעון, כל המסמכים הרלבנטיים לבקשה וכן ראיות מספקות לקיומה של עילת תביעה בתובענה העיקרית ותיתמך בתצהיר של המבקש. הבקשה תכלול טיעונים משפטיים והפניה לאסמכתאות.
- 7.2.3 הבורר יהיה מוסמך להתנות את מתן הסעד המבוקש בהפקדת ערובות, לרבות ערבון במזומן, ערבות בנקאית, ערבות צד ג', עיקול נכס של המבקש וכן הפקדת בטוחות להבטחת זכויות צד שלישי.

7.3 דיון בבקשה למתן סעד זמני

- 7.3.1 על בקשה למתן סעד זמני יגיב המשיב תוך 3 ימים, אלא אם קבע הבורר אחרת.
- 7.3.2 דיון בבקשה יתקיים במעמד הצדדים, אלא אם קבע הבורר אחרת.
- 7.3.3 תשובת המשיב תתייחס לכל טענות המבקש ותהא נתמכת בתצהיר לאימות העובדות המפורטות בתשובה.
- 7.3.4 החלטה בעניין סעד זמני תינתן תוך 3 ימים מיום קבלת תשובת המשיב או במקרה שיתקיים דיון בעל-פה, תוך 3 ימים מיום הדיון.

7.4 בקשה למתן סעד זמני במעמד צד אחד

- 7.4.1 צד רשאי לבקש כי סעד זמני יינתן במעמד צד אחד ויפרט את הצורך במתן הסעד במעמד צד אחד.
- 7.4.2 הוגשה בקשה למתן סעד זמני במעמד צד אחד, רשאי הבורר לזמן את הצדדים לדיון בפניו בתוך שלושה ימים ממועד הגשת הבקשה וליתן סעד ארעי עד למועד הדיון. דיון כאמור יכול שיתקיים אף מבלי שניתנה תשובת המשיב בכתב.
- 7.4.3 ניתן סעד זמני במעמד צד אחד, יקבע הבורר את היקפו ומגבלותיו, את תנאי הערבות והבטוחות שעל המבקש להפקיד וכן את המועד להגשת תשובת המשיב ולקיום דיון במעמד הצדדים תוך 7 ימים ממועד הצו, אלא אם החליט הבורר אחרת, או הצדדים הסכימו אחרת.

7.5 הוראות שונות

- 7.5.1 החלטת הבורר בעניין סעד זמני תהא מנומקת.
- 7.5.2 בורר רשאי לעיין מחדש בכל החלטה למתן סעד זמני, לבטלה, לשנותה או לתקנה ויחולו על עיון מחדש, כאמור, כללי פרק זה בדבר בקשה למתן סעד זמני, בשינויים המחויבים.
- 7.5.3 בורר רשאי להחליט, בהחלטה מנומקת, לאחר שנתן לצדדים אפשרות להשמיע את טענותיהם, כי הדיון בתובענה עצמה יוקדם ויראו את הדיון בבקשה לסעד זמני כאילו הוא דיון בתובענה עצמה, בכפוף לכך שיתאפשר לצדדים להביא את מלוא ראיותיהם ולטעון את מלוא טענותיהם.

7.5.4 סעד זמני יפקע מאליו :

7.5.4.1 אם התנה הבורר את מתן הסעד בתנאי כלשהו, והתנאי לא התקיים.

7.5.4.2 אם נקבע בהחלטה מועד לפקיעתו.

7.5.4.3 בעת מתן פסק הבוררות או פסק הערעור, לפי העניין, אם לא ניתנה בפסק החלטה בעניין הסעד הזמני. במקרה של עיקול זמני - יעמוד העיקול בתוקפו עד לביצוע פסק הבוררות.

7.5.5 ניתן סעד זמני, רשאי הבורר בפסק הבוררות ליתן החלטה בדבר הסעד הזמני, לרבות החלטה בדבר פיצוי כל צד שנפגע כתוצאה מהסעד הזמני וכן החלטה בדבר חילוט ערבויות ובטחונות. לצורך כך, רשאי הבורר ליתן לצדדים אפשרות להשמיע את טענותיהם ולהביא ראיות.

כלל 8: פסק הבוררות**8.1 פסק הבוררות**

בורר יהיה מוסמך ליתן פסק בוררות לרבות פסק הצהרתי, צו עשה וצו לא תעשה. פסק הבוררות יהא בכתב, יהא מנומק וייחתם על-ידי הבורר. במידה שפסק הבוררות כולל חיוב כספי, אזי יכלול פסק הבוררות הוראות בדבר תשלום הפרשי הצמדה ו/או ריבית. פסק הבוררות, בין שכולל חיוב כספי ובין אם לאו, יכלול הוראות בדבר תשלום הוצאות הבוררות ושכ"ט עו"ד, והכול - לפי שיקול דעתו של הבורר.

8.2 פסק ביניים

הבורר רשאי ליתן פסק ביניים.

8.3 מועד מתן פסק הבוררות

פסק הבוררות יינתן תוך 30 ימים ממועד קבלת הסיכומים האחרונים. הבורר יהא רשאי להאריך את המועד למתן פסק הבוררות ב-30 ימים נוספים.

8.4 מסירת פסק הבוררות

המוסד ישלח את פסק הבוררות לכל אחד מהצדדים, וזאת לאחר שהוסדר התשלום המגיע בגין ניהול הבוררות כמפורט בכלל 13 להלן.

כלל 9: פשרה**9.1 פסק בוררות על פי הפשרה**

הבורר רשאי, בהסכמת הצדדים, לפסוק בחילוקי הדעות שבין הצדדים, כולם או חלקם, בדרך של פשרה, לאחר שהסביר להם את מהותה של הכרעה בדרך זו ואת השלכותיה ולאחר שהונחה דעתו כי הם הבינו את משמעותה. פסק בוררות שיינתן על דרך הפשרה יינתן ללא הנמקה.

9.2 הצעת פשרה

במהלך הבוררות רשאי הבורר להציע לצדדים הצעות פשרה מבלי שהדבר ייחשב כהבעת דעה כלשהי לגופה של הבוררות. במקרה שהצדדים הגיעו להסכם ביניהם, יוכלו הצדדים לעתור לבורר ליתן תוקף של פסק בוררות להסכם אליו הגיעו.

9.3 היעדר זכות ערעור

פסק בוררות שניתן על פי הפשרה או שנתן תוקף להסדר פשרה אליו הגיעו הצדדים אינו נתון לערעור גם אם בחרו הצדדים במסלול בוררות הכולל ערכאת ערעור.

כלל 10: ערכאת ערעור**10.1 זכות ערעור**

10.1.1 צדדים הפונים לבוררות רשאים לבחור במסלול לפיו פסק הבורר יהיה נתון לערעור בפני בורר דן יחיד או הרכב של שלושה בוררים, לפי בחירתם, בין אם במסגרת הסכם הבוררות ובין אם בהסכמה אחרת בכתב, לרבות בדרך של חתימה על נוסח הסכם בוררות הכולל זכות ערעור בהתאם לנוסח המצורף בנספח. אם לא קבעו הצדדים כאמור - פסק הבורר לא יהיה נתון לערעור.

10.1.2 החליטו הצדדים על בוררות עם מסלול ערעור - ינמק הבורר את פסק הבוררות הנתון לערעור.

10.2 הגשת ערעור

10.2.1 ערעור יוגש למוסד תוך 45 ימים מיום מסירת פסק הבורר לצדדים.

10.2.2 ערעור יוגש בכתב ויפרט את שמות וכתובות הצדדים לסכסוך ובאי-כוחם, בצירוף יפוי כוח, נימוקי הערעור, טיעוני הערעור ומועד מסירת פסק הבורר. פסק הבורר יצורף לערעור ויהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

10.3 כתב תשובה

המשיב יגיש כתב תשובה לערעור תוך 30 ימים מיום שנמסר לו הערעור ויפרט את נימוקיו וטענותיו. במסגרת תשובתו, רשאי המשיב להגיש ערעור שכנגד.

10.4 מותב הערעור

10.4.1 הצדדים, ככל שהסכימו כי פסק הבוררות שיינתן בעניינם יהיה נתון לערעור, יהיו רשאים לקבוע, כבר בבקשה לקיום הבוררות, בורר מוסכם שידון בערעור שיוגש, ככל שיוגש, או להסכים על זהותו ככל שזו לא נקבעה בבקשה. בהיעדר קביעה או הסכמה כאמור ימנה הנשיא, בהיוועצות עם יושב ראש המוסד, בורר מתוך רשימת הבוררים של המוסד, בשים לב, בין היתר, לכישוריו, ניסיונו, מומחיותו ומקצועיותו של הבורר, תוך התאמה, ככל הניתן, לנושא הסכסוך והעדפות הצדדים לגבי תחום המומחיות של הבורר, אם היו כאלה.

10.4.2 בערעור בפני הרכב בוררים, הכרעת המותב תהא לפי רוב.

10.4.3 ערכאת הערעור תהא מוסמכת לקיים דיון ולקבל החלטות בהרכב חסר, בהסכמת הצדדים.

10.4.4 נבצר מבורר בערעור למלא את תפקידו מוסמך הנשיא, בהיוועצות עם יושב ראש המוסד, למנות בורר חליף במקומו.

10.4.5 יו"ר ההרכב מוסמך לדון בעניינים פרוצדורליים ולהחליט בהם בעצמו.

10.5 ניהול הערעור, סדרי דין וראיות

10.5.1 הצדדים לערעור רשאים להסכים ביניהם כי ערכאת הערעור לא תהא קשורה בדיני הראיות ובסדרי הדין. עם זאת, הצדדים רשאים להסכים ביניהם, כי הליך הערעור, על כל שלביו, יתנהל בהתאם לסדרי הדין ודיני הראיות הנהוגים בבית המשפט המחוזי, בשבתו כערכאת ערעור על החלטות ופסקי דין של בית משפט למשפחה.

10.5.2 ערכאת הערעור תהא רשאית לעיין בתיק הבוררות ולהסתמך על כל מסמך ו/או מידע המצוי בו. הצדדים בערעור אינם זכאים להביא ראיות נוספות, בין בכתב ובין בעל-פה אלא אם החליטה ערכאת הערעור לקבל ראיות ועדויות חדשות מנימוקים שיירשמו.

10.5.3 ערכאת הערעור רשאית לקיים ישיבות בנוכחות הצדדים, לשמוע טיעונים בעל-פה ו/או לדרוש לקבל סיכומים בכתב ולהכריע בערעור על סמך כתבי הטענות והטיעונים הנוספים.

10.6 סמכויות ערכאת הערעור

- 10.6.1 ערכאת הערעור תהא רשאית לדחות את הערעור כולו או חלקו או לקבלו כולו או חלקו ובכלל זאת מוסמכת להשלים את פסק הבורר, לתקנו או להחזירו לבורר שנתן אותו בצירוף הוראות.
- 10.6.2 פסק הבוררות של ערכאת הערעור יהא מנומק.
- 10.6.3 ערכאת הערעור מוסמכת ליתן סעדים זמניים.

10.7 פסק הערעור

- 10.7.1 ערכאת הערעור תכריע בערעור תוך שלושה חודשים מיום הגשת כתב הטענות האחרון. במקרים מיוחדים, הנשיא מוסמך להאריך תקופה זו.
- 10.7.2 פסק הערעור הוא "פסק בוררות" כמשמעו בחוק הבוררות.

10.8 תחולת כללי הבוררות

כללי הבוררות יחולו על הליך הערעור בשינויים המחויבים.

כלל 11: סירוב לבוררות/הפסקת בוררות**11.1 סירוב לקבל תיק בוררות**

הנשיא, בהיוועצות עם יושב ראש המוסד, רשאי לסרב לקיים בוררות במסגרת המוסד לבוררות ויודיע על כך לצדדים, בסמוך לאחר קבלת פנייה לקיום הבוררות במסגרת המוסד. כמו כן, גם הבורר, שמונה על-ידי הנשיא לקיים בוררות במסגרת המוסד, רשאי לסרב למינוי, ובמקרה כזה הודעה על כך תימסר לצדדים בסמוך לאחר קבלת המינוי.

11.2 הפסקת הליכי בוררות

הבורר שמונה ושקיבל על עצמו את המינוי רשאי להפסיק את הליכי הבוררות לפניו וזאת לאחר שהודיע לצדדים על רצונו לעשות כן ואפשר להם לטעון בעניין זה.

כלל 12: סמכויות עזר של מזכירות המוסד לבוררות**12.1 סמכות כללית**

12.1.1 למזכירות המוסד לבוררות עסקית תהיינה סמכויות עזר כפי שיורה הנשיא.

12.1.2 מזכירות המוסד לבוררות עסקית תדאג לביצוע כל הפעולות המנהליות כמפורט בכללים אלה.

12.2 סמכות לפיקוח על מועדים וגביית תשלומים

12.2.1 מזכירות המוסד לבוררות עסקית תפקח אחר קיום המועדים שנקבעו בכללים אלה או בהחלטות הבורר.

12.2.2 מזכירות המוסד לבוררות עסקית תדאג לגביית תשלומי הוצאות הבוררות, לרבות שכר המומחים שמונו, כאמור בכלל 13 לכללים שלהלן, ותודיע לנשיא במקרה של פיגור צד בתשלום.

כלל 13: תשלומים**13.1 תשלומים עבור ניהול הבוררות**

שירותי המוסד הינם בתשלום. התשלום ישולם על-ידי הצדדים כמפורט בטבלת התשלומים, כפי שתהא בתוקף מעת לעת. נשיא המוסד רשאי להורות על הפקדת פקדון או מקדמה, באופן שימצא לנכון, להבטחת תשלום הוצאות הבוררות.

13.2 הוצאות מיוחדות

הבורר רשאי לחייב את הצדדים בתשלום הוצאות מיוחדות, כגון הוצאות הקלדה ו/או הקלטה, שכ"ט למומחה מטעם הבורר, תשלום למתורגמן, תשלום עבור פעולות שהבורר ביצע בהסכמת הצדדים כגון ביקור בנכס וכיו"ב, ולקבוע מועדים לביצוע תשלומים אלה.

13.3 אי-תשלום הוצאות הבוררות

13.3.1 במקרה שצד אחד לא שילם את מלוא התשלומים בגין הליך הבוררות, כאמור לעיל, אזי ייחשב הדבר כאי-הופעתו של אותו צד לישיבת בוררות ויתקיימו לגביו הוראות כלל 6.15 לעיל. הנשיא או הבורר רשאים להורות על עיכוב המשך הדיון בבוררות או במתן הפסק עד אשר יוסדר נושא התשלום, וזאת מבלי לגרוע מסמכויותיהם לפעול כאמור בכללים אלה.

13.3.2 מבלי לגרוע מהאמור, חפץ צד, אשר שילם את התשלומים המגיעים ממנו, בקיום הבוררות או בקבלת פסק הבוררות - אזי יהא רשאי לשלם גם את חלקו של הצד שלא שילם את מלוא התשלומים ומשעשה כן - זכאי הוא בכל עת לחזור על בעל-הדין שלא שילם ולהיפרע ממנו בגין מה ששילם.

13.3.3 הופסקה הבוררות מחמת מקרה שבו נמנעו שני הצדדים מתשלום הוצאות הבוררות, לא יהא בכך כדי לגרוע מחבותם של הצדדים לשאת בהוצאות הבוררות עד אותו שלב.

13.4 ערובה להוצאות

13.4.1 לבקשת צד או ביוזמת הבורר, רשאי הבורר, לאחר שנתן לצדדים הזדמנות לטעון בעניין, לחייב את הצדדים, כולם או חלק מהם, בהפקדת ערובה לטובת הוצאות הצדדים והוצאות הליך הבוררות.

13.4.2 לא תופקד הערובה - יחולו הוראות סעיף 6.15 לעיל.

נספח

תיק מס' _____

הסכם לקיום בוררות במוסד הישראלי לבוררות משפחה

1. אנו הח"מ מסכימים בזאת למסור את ההכרעה בסכסוך שבינינו לבוררות במסגרת המוסד הישראלי לבוררות משפחה, שתתנהל על-פי כללי הבוררות של המוסד.
2. הצדדים הח"מ **מסכימים / אינם מסכימים** לכך שהפסק שיינתן על-ידי הבורר יהיה נתון לערעור בפני ערכאת ערעור של המוסד לבוררות משפחה בהתאם לכללי הבוררות בפני בורר **יחיד / שלושה בורים**, אשר ימונה/נו על-ידי נשיא המוסד הישראלי לבוררות עסקית בהיוועצות עם יושב ראש המוסד, בהתאם לכללי הבוררות של המוסד.
3. אנו הח"מ מתחייבים בזאת לשלם למוסד הישראלי לבוררות משפחה את כל התשלומים בגין בוררות זו, במועד, על-פי טבלת התשלומים כפי שתהיה בתוקף מעת לעת.

חתימה	חתימה
שם _____	שם _____
כתובת _____	כתובת _____
מייל _____	מייל _____
תאריך _____	תאריך _____